

Робоча програма навчальної дисципліни «Комунікативний менеджмент» для здобувачів вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія» освітньої програми «Агрономія». – Умань: Уманський НУС, 2021 р. – 14 с.

Розробник: **Халахур Ю.Л.**, к.е.н., доцент кафедри менеджменту

 Ю.Л. Халахур

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри менеджменту

Протокол від « 20 » серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри

 І.М. Новак

« 20 » 08 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету агрономії

Протокол від « 31 » 08 2021 року № 1

Голова Ю.І. Накльока

« 31 » 08 2021 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3 <i>(1 кредит становить 30 годин)</i>	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність 201 «Агрономія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр
		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: Початковий (короткий цикл) Назва освітньої програми Агрономія	Лекції
		14 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		-
Самостійна робота		
60 год.		
	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Комунікативний менеджмент» є опанування студентами знань з питань управління комунікаціями на підприємстві, організації переговорів та ділових зустрічей, уміння встановлювати ділові контакти й працювати з аудиторією, необхідних для їх професійної діяльності в сфері агрономії.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: вивчення дисципліни «Комунікативний менеджмент» вивчається паралельно з дисциплінами «Основи генетики», «Філософія», «Історія та культура України», «Хімія».

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення основних цілей, видів і функцій комунікацій та структури комунікативного процесу;
- оволодіння навичками службового спілкування, використання методів вербального й невербального спілкування в управлінській діяльності;
- ознайомлення із методами управління інформацією в різних сферах діяльності організації;
- формування у студентів навичок ефективних комунікацій на організаційному та міжособистісному рівнях;
- ознайомлення із правилами проведення ділових зустрічей та ведення комерційних переговорів.
- вивчення принципів організації ефективного комунікативного процесу й способів уникнення конфліктних ситуацій в організації.

Компетентності:

інтегральна :

– здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва та під час навчання, що передбачає застосування визначених теорій та методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов і вимог.

загальні:

- здатність спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватись іноземною мовою;

спеціальні (фахові) компетентності:

– здатність застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів в галузі сільськогосподарського виробництва;

Програмні результати навчання:

– ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

КОМУНІКАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ – НАУКА Й МИСТЕЦТВО УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Тема 1

Процес та види комунікацій

Структура комунікативного процесу. Елементи комунікативного процесу (відправник, кодування, повідомлення, канали передачі, декодування, приймач, відгук, зворотний зв'язок). Цілі та функції комунікацій. Види комунікації: комунікації, здійснювані з допомогою технічних засобів, інформаційних технологій, міжособистісні комунікації, вербальні комунікації, невербальні комунікації, формальні, неформальні комунікації, вертикальні, горизонтальні, діагональні комунікації. Форми комунікацій. Специфіка міжособових та організаційних комунікацій. Моделі комунікацій: комунікація як дія; комунікація як взаємодія; комунікація як процес.

Тема 2

Спілкування. Мова і мовлення

Поняття про спілкування. Структура спілкування. Функції спілкування. Різновиди спілкування. Міжособистісне, особистісно-групове та міжгрупове спілкування. Комунікаційні аспекти соціалізації. Поняття експресії. Мімічна ознака. Мімічний код. Експресія погляду. Узгодженість жестів та мови. Групи жестів та їх значення. Голос як прояв експресії.

Тема 3

Труднощі та бар'єри комунікацій

Труднощі комунікації. Основні групи помилок комунікації. Основні причини не налагодженої комунікації. Міжособові бар'єри, пов'язані із сприйняттям, семантичними бар'єрами, невербальними перепонами, неякісним зворотним зв'язком, невмінням слухати. Помилки в спілкуванні. Фактори, які впливають на розмову. Бар'єри спілкування.

Тема 4

Публічний виступ як форма соціальної комунікації

Вимоги, що висуваються до публічного виступу, як форми соціальної комунікації. Основні етапи підготовки публічного виступу. Критерії оцінки складу цільової аудиторії на етапі підготовки до публічного виступу. Структура тексту публічного виступу. Методи викладення матеріалу публічного виступу. Принципи роботи оратора з провокаційними питаннями. Способи управління увагою слухачів під час публічного виступу.

Змістовий модуль 2.
КОМУНІКАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ АГРОБІЗНЕСУ

Тема 5

Службове спілкування та етика. Лідерство і комунікації в бізнесі

Етика ділового спілкування. Причини неетичної поведінки. Правила етики службових відносин. Поняття етики та етикету. Службовий етикет. Комунікативні принципи оптимізації службових відносин. Правила усного розпорядження. Правила вітань і прощань. Методи комунікативного управлінського впливу. Функціональні обов'язки менеджера з комунікацій на підприємстві. Комунікативний потенціал керівника. Форми управлінського спілкування. Лідерство і комунікації в бізнесі. Комунікативні і організаційні здібності лідера.

Тема 6

Ведення комерційних переговорів

Підготовка до переговорів. Вибір часу та місця зустрічі. Підготовка приміщення. Опрацювання переговорного процесу. Порядок ведення переговорного процесу. Взаємне уточнення інтересів. Етап обговорення. Узгодження позицій і розробка домовленостей. Техніка ведення переговорів. Суть методу позиційного торгу. Метод принципів переговорів. Стилi ведення переговорів. Рекомендації щодо ведення переговорів.

Тема 7

Організація і проведення ділових зустрічей

Правила та норми проведення ділових зустрічей. Діловий протокол. Врахування культурних особливостей партнерів. Види ділових зустрічей на підприємстві: нарада, засідання, збори, конференція, семінар, тренінг, конгрес, форум, симпозіум, «круглий стіл», презентація, прес-конференція, «бізнес-сніданок», банкет, фуршет, «шведський стіл», коктейль. Організація прийому відвідувачів.

Змістовий модуль 3.

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тема 8

Формування зовнішніх систем комунікацій підприємства в конкурентному середовищі

Конкуренція та конкурентне середовище. Зовнішнє середовище комунікації: партнери по бізнесу, клієнтура організації, споживачі, конкуренти, інвестори, фінансові аналітики та аналітики ринку цінних паперів. Зв'язки з громадськістю як система комунікацій. Прес-реліз і структура прес-релізу. Загальні вимоги до прес-релізу. GR (зв'язки з державними органами). IR (зв'язки з інвесторами).

Тема 9

Специфіка формування внутрішніх комунікаційних систем

Особливості формування внутрішніх комунікаційних систем. Цілі комунікаційної взаємодії в середині організації. Комунікативна компетентність та її

складові. Етапи та правила створення команд. Типи команд. Умови ефективної роботи команди. Функціональні обов'язки менеджера з комунікацій на підприємстві. Напрями прикладного застосування комунікативного менеджменту. Рекомендаційний лист керівника та вимоги до нього. Резюме та його типи. Структура резюме. Поширені помилки при складанні резюме.

Тема 10

Ефективне управління комунікаціями в організації

Інституційні основи управління комунікаціями. Комунікативна стратегія підприємства. Види комунікативних стратегій. Методи розвитку комунікаційних систем організації. Визначення ефективності в комунікаційному менеджменті. Принципи організації ефективного комунікаційного процесу.

Тема 11

Комунікативні конфлікти, їх суть та природа

Поняття та ознаки конфлікту. Джерела конфліктів. Причини конфліктів. Конфліктна взаємодія. Види конфліктів. Суперництво, боротьба, конкуренція. Відкритий та прихований конфлікт. Мотиваційний конфлікт. Конфлікти комунікацій. Цільовий конфлікт. Статусний конфлікт. Індивідуальний та груповий конфлікти. Конфлікти вибору. Методи зняття напруги.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усьо- го	у тому числі			
		л	п/с	лаб	інд
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. КОМУНІКАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ – НАУКА Й МИСТЕЦТВО УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ					
Тема 1. Процес та види комунікацій	7	1	1		5
Тема 2. Спілкування. Мова і мовлення	7	1	1		5
Тема 3. Труднощі та бар'єри комунікацій	7	1	1		5
Тема 4. Публічний виступ як форма соціальної комунікації	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 1	31	5	5		21
Змістовий модуль 2. КОМУНІКАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ АГРОБІЗНЕСУ					
Тема 5. Службове спілкування та етика. Лідерство і комунікації в бізнесі .	10	1	2		7
Тема 6. Ведення комерційних переговорів	10	2	2		6
Тема 7. Організація і проведення ділових зустрічей	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 2	30	5	6		19
Змістовий модуль 3. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ					
Тема 8. Формування зовнішніх систем комунікацій підприємства в конкурентному середовищі	8	1	2		5
Тема 9. Специфіка формування внутрішніх комунікаційних систем	7	1	1		5
Тема 10. Ефективне управління комунікаціями в організації	7	1	1		5
Тема 11. Комунікативні конфлікти, їх суть та природа	7	1	1		5
Разом за змістовим модулем 3	29	4	5		20
Усього годин	90	14	16		60

5. Теми практичних/семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Процес та види комунікацій	1
2.	Спілкування. Мова і мовлення	1
3.	Труднощі та бар'єри комунікацій	1
4.	Публічний виступ як форма соціальної комунікації	2
5.	Службове спілкування та етика. Лідерство і комунікації в бізнесі	1
6.	Ведення комерційних переговорів	2
7.	Організація і проведення ділових зустрічей	2
8.	Формування зовнішніх систем комунікацій в конкурентно-му середовищі	1
9.	Специфіка формування внутрішніх комунікаційних систем	1
10.	Ефективне управління комунікаціями в організації	1
11.	Комунікативні конфлікти, їх суть та природа	1
	Разом	14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Концептуальні основи комунікативного менеджменту. Процес та види комунікацій	5
2.	Спілкування. Мова і мовна діяльність: значення, зміст, розуміння	5
3.	Засоби та бар'єри комунікацій у менеджменті, види та способи їх подолання	5
4.	Публічний виступ як форма соціальної комунікації	6
5.	Службове спілкування, етика, експресивна поведінка в спілкуванні. Лідерство і комунікації в бізнесі	7
6.	Ведення комерційних переговорів	6
7.	Організація і проведення ділових зустрічей	6
8.	Формування зовнішніх систем комунікацій в конкурентно-му середовищі	5
9.	Специфіка формування внутрішніх комунікаційних систем. Писемні комунікації на підприємстві	5
10.	Ефективне управління комунікаціями в організації	5
11.	Конфлікти, їх суть і природа. Комунікативні конфлікти та їх наслідки	5
	Разом	60

7. Методи навчання

При вивченні дисципліни «Комунікативний менеджмент» використовуються студентоцентрикований, проблемно-орієнтований, професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підходи до навчання. Викладання проводиться у вигляді тематичних лекцій, практичних і семінарських занять із проведенням презентацій, дискусій, вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивних занять; індивідуальних занять із підготовкою науково-дослідних робіт, консультацій з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle.

8. Методи контролю

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни «Комунікативний менеджмент» використовується рейтингова система оцінювання, яка передбачає усне і письмове опитування; поточний модульний контроль; комп'ютерне тестування; презентацію науково-дослідних робіт; залік.

9. Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю залік

Поточний (модульний) контроль											Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3				
Тема 1. Процес та види комунікацій	Тема 2. Спілкування. Мова і мовлення	Тема 3. Труднощі та бар'єри комунікацій	Тема 4. Публічний виступ як форма соціальної комунікації	Тема 5. Службове спілкування та етика	Тема 6. Ведення комерційних переговорів	Тема 7. Організація і проведення ділових зустрічей	Тема 8. Формування зовнішніх систем комунікацій	Тема 9. Специфіка формування внутрішніх комунікаційних систем	Тема 10. Ефективне управління комунікаціями в організації	Тема 11. Комунікативні конфлікти, їх суть та природа	
9	9	9	9	9	10	9	9	9	9	9	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення організації навчального процесу з дисципліни «Комунікативний менеджмент» включає:

- освітня програма;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- конспект лекцій з навчальної дисципліни;
- методичні вказівки:

1. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Комунікативний менеджмент» для здобувачів початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія» освітньої програми «Агрономія». Умань: Уманський НУС, 2020. 17 с.

2. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Комунікативний менеджмент» для здобувачів початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія» освітньої програми «Агрономія». Умань: Уманський НУС, 2020. 21 с.

3. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Комунікативний менеджмент» для здобувачів початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія» освітньої програми «Агрономія». Умань: Уманський НУС, 2020. 30 с.

- засоби діагностування знань та умінь студентів;
- рекомендована література.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Антипцева А. Комунікативний менеджмент : навч.-метод. посібник / А. Антипцева. Харків, 2013. 53 с.

2. Васильченко М.І. Гришко В.В. Комунікативний менеджмент: навчальний посібник. / М.І. Васильченко, В.В. Гришко. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 208 с.

3. Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Мельник В.В. Етика ділового спілкування. Навчальний посібник для ВНЗ (рекомендовано МОН України): Навчальний посібник, 2017. 312 с.
4. Жигайло Н. Комунікативний менеджмент: навчальний посібник / Н. Жигайло. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 368 с.
5. Осовська Г.В. Комунікації в менеджменті. Курс лекцій. Житомир: ЖІТІ, 2000. 336 с. 432 екз.
6. Осовська Г.В., Копитова І.В. Комунікації в менеджменті. Практикум. Ж.: ЖІТІ, 2002. 199екз.
7. Професійні комунікації [Текст]: Навчальний посібник «Ділове спілкування» / уклад. О. М. Жук, Л.Ю. Тиха. Луцьк: Луцький НТУ, 2016. 112 с.

Допоміжна:

1. Алехина И.В. Имидж и этикет делового человека. – М.: Изд-во «ЭМН»: Центр правовой защиты, 1996. 126 с.
2. Андрушків Б.М., Кузьмін О.Є. Основи менеджменту: методологічні положення та прикладні механізми. Тернопіль: Лілея, 1997. 292 с.
3. Анцупов А.Я., Малышев А.А. Введение в конфликтологию. К.: МАУП, 1996. 104 с.
4. Блэк С. Паблик рилейшнз: что это такое? Москва: 1990. 239 с.
5. Вилсон Г., Макклафлин К. Язык жестов путь к успеху. СПб: Издательство “Питер”, 2000. 224с.
6. Гранат О. В. Принципи та підходи до оцінки комунікаційних систем підприємств аграрного сектора . *Економіка та держава*. 2013. № 4. С. 68-70.
7. Етика ділового спілкування : навчальний посібник для вузів / за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. К. : Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
8. Іщенко М.І., Міщук Є.В., Адамовська В.С., Усик Д.Д. Комунікаційний менеджмент в сучасних організаціях. *ДонДУУ МЕНЕДЖЕР*. 2018. № 3(80). С. 39-45.
9. Завадський Й.С. Менеджмент. К.: УФІМБ, 1997. 543 с.
10. Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей. Київ: Молодь, 1993. 251 с.
11. Кіреєв О. В. Типологія бізнес-комунікацій інноваційно-активного промислового підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2014. № 4. С. 39-46.
12. Клименко Л.В., Загороднюк О.В., Халахур Ю.Л. Діалектика поняття «економічний розвиток підприємств» в системі менеджменту. *Підприємництво та інновації*. Випуск 12. 2020. С. 120-125.
13. Клименко Л.В., Халахур Ю.Л. Длугоборська Л.В. Еволюція теорій економічного розвитку підприємств у сучасному вимірі концепцій управління. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 20-25.
14. Комащенко І.І. Комунікаційний менеджмент та механізми його реалізації для презентації інноваційних проєктів. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2018. Том (1). С. 53-61.
15. Кузик О.В. Управління маркетинговими комунікаціями в аграрному бізнесі України. *Економіка та держава*. 2019. № 4. С. 37-41.

16. Курбатов В.И. Искусство управлять общением. Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. 352 с.
17. Лейхифф Дж. М., Пенроуз Дж. М. Бизнес-коммуникации. СПб: Питер, 2001. 688 с.
18. Лозниця В.С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. К.: ТОВ “УВПК “ЕксОб”, 2000. 512 с.
19. Мізіна О.В., Казановська І.В. Сучасні підходи в менеджменту комунікаційної діяльності. *Ефективна економіка*. 2017. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5529>.
20. Орел В.М., Краля В.Г. Роль комунікацій в управлінні підприємством. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2016. Вип. 174. С. 60–66.
21. Палагута С.С. Особливості застосування комунікативних технологій щодо зв'язку органів державної влади і громадськості. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2018. Випуск 2-1 (45). С. 66-69.
22. Палеха Ю.І. Документально-інформаційні комунікації як основа комунікативного менеджменту. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2016. № 1. С.56–61.
23. Пацкун Т. В. Інформаційні технології в управлінні комунікаціями на підприємстві. *Економіка України*. 2014. №5. С. 70-76.
24. Прус Л.Р. Комунікаційний менеджмент. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 1. С. 38-41.
25. Туріянська М. М. Комунікація в системі управління знаннями . *Бюлетень економічних наук України*. 2014. №2. С. 194-196.
26. Халахур Ю.Л., Клименко Л.В. Управління комунікаціями на підприємстві: практичний аспект. *Бізнес-навігатор*. 2020. Випуск 4(60). С. 116-120.
27. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: Навч. посібник. К.: Знання, 2005. 442 с.
28. Чайка Г.Л. Самоменеджмент менеджера: навч. посіб./ Г.Л. Чайка. К.: Знання, 2014. 422 с.
29. Штепа О. С. Самоменеджмент (самоорганізування особистості) : навч. посіб. / О. С. Штепа. Львів : Вид-во Львівського університету ім. І. Франка, 2012. 361 с.
30. Якубенко І.М. Комунікаційний прорив в управлінні підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. № 3(21). С. 115-120.
31. Якубенко І.М. Комунікаційна привабливість підприємства, як основа інформаційного управлінського простору. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 2(24). С. 91-96.
32. Applying Communication Theory for professional life / Mariamme Dainton, Elaine D. Zelly. 4 – th Edition. Los Angeles: SAGE, 2019. 271 p.
33. Business and professional communication: keys for workplace excellence / Kelle M. Quentila, Shawn T. Wahl. Los Angeles: SAGE, 2020. 425 p.
34. Communication skills for business professionals / Robert Gill, Angela Feekery, Mieke Witsel. Second Edition. Cambridge University Press, 2019. 460 p.

35. Peters H. P. Gap between science and media revisited: Scientists as public communicators. *Proceeding of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 2013. Vol. 110 (Suppl. 3): 14102–14109.

36. Ruck K. & Welch M. Valuing internal communication; management and employee perspectives. *Public Relations Review*, 2012. Vol. (38), P. 294–302.

12. Інформаційні ресурси

1. <https://comteka.com.ua/>
2. <http://intcom.kubg.edu.ua/index.php/journal>
3. <http://wsc.kymu.edu.ua/>

13. Зміни у робочій програмі на 2021 рік

Робоча програма розроблена вперше.